

Χριστιανισμός και Επιστήμη: Αγ. Αικατερίνα και Υπατία

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](http://www.pemptousia.gr/?p=96651)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=96651>]

Η εργασία της Dzielska έχει το βασικό μειονέκτημα ότι εξετάζει τα δεδομένα από μια καθαρά κοσμική οπτική και εξισώνει τον Άγιο Κύριλλο με την Υπατία ζυγίζοντας με τα ίδια σταθμά τις πράξεις τους και την επιρροή τους στην Αλεξανδρινή κοινωνία. Για την ακρίβεια, οι πηγές δεν παρουσιάζουν συγκεκριμένες πράξεις ή λόγους των αμέσως εμπλεκομένων, της Υπατίας και του Αγίου Κυρίλλου, αλλά από τις ενέργειες και τις αντιδράσεις μερίδας του κόσμου εξάγονται συμπεράσματα για ευθύνη και εμπλοκή τους στη διαμάχη.

Κάτι που δεν έχει ερευνηθεί αρκετά και θα βοηθούσε πολύ στο να σχηματίσουμε μια πιο καθαρή εικόνα της όλης ιστορίας, είναι η γνώμη του Αγίου Κυρίλλου σχετικά με την επιστήμη και τα επιτεύγματά της, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τα γραπτά του. Θα ήταν πολύ χρήσιμο να φωτισθούν αθέατες πτυχές του προβλήματος με την μελέτη των πρωτοτύπων κειμένων των αμέσως εμπλεκόμενων προσώπων εξετάζοντας και τις απόψεις του ίδιου του Κυρίλλου, όπως αυτές εκφράζονται στα έργα του.

Αγία Αικατερίνη

Η εκκλησία ποτέ δεν καταδίκασε επισήμως κανενός είδους επιστημονική πρόοδο ή επίτευγμα παρά μόνο όταν αυτά αντιβαίνουν στους ηθικούς κανόνες και τα δόγματά της. Προβάλλει μάλιστα και παραδείγματα αγίων ανθρώπων, οι οποίοι διακρίθηκαν για την επιστημονική τους κατάρτηση και μόρφωση. Ένα από αυτά τα

παραδείγματα είναι και η Αγία Αικατερίνη που στην ορθόδοξη θεολογία χρησιμοποιήθηκε ως σύμβολο του κατά Θεόν μορφωμένου και επιστήμονα ανθρώπου.

Επειδή η Αγία Αικατερίνη ήταν γυναίκα που ξεπέρασε σε σοφία τους σοφούς άνδρες της εποχής της και αποτελεί το πρότυπο του χριστιανού επιστήμονα, προβάλλεται πολλές φορές ως ο αντίποδας της ειδωλολάτρισσας Υπατίας. Στην προσπάθεια όμως αυτή της προβολής της Αγίας Αικατερίνης, κάποιοι μελετητές και θεολόγοι έφτασαν να ταυτίσουν τα δύο αυτά πρόσωπα, προκαλώντας σύγχυση και παρερμηνείες.

Στην ορθόδοξη παράδοση, η άποψη αυτή στηρίχτηκε σε μια αναφορά του συγγραφέα Β. Μυρσιλίδη, ο οποίος αναφέρει στο σύγγραμμά του *Βιογραφία της φιλοσόφου Ελληνίδος Υπατίας*, Αθήναι 1926, ότι στο χωριό Δενισλί, στο οποίο ο ίδιος υπηρέτησε ως διευθυντής της Σχολής της Ελληνικής Κοινότητας το 1897,

στις 25 Νοεμβρίου υπήρχε εορταστική πανηγύρις στην οποία είχε λάβει μέρος και ο ίδιος «εις τιμήν και μνήμην Υπατίας φιλοσόφου και μάρτυρος». Ακόμη στη βιογραφία του, ο ίδιος αναφέρει ότι στο Δενισλί της Λαοδικείας υπήρχε και ναός «εκ βάθρων εις τιμήν και μνήμην της Υπατίας, της φιλοσόφου και μάρτυρος» και ότι ο Ναός αυτός πανηγύριζε στις 25 Νοεμβρίου «της παρθενομάρτυρος Αγίας Αικατερίνης υπό το όνομα της οποίας τα πλήθη των πέριξ οικούντων πιστών εορτάζουν την σοφήν ρήτορα κόρην Υπατίαν». (Β Μυρσιλίδη, *Βιογραφία και περιοδικό «Κιβωτός»* Νοέμβριος και Δεκέμβριος 1953)."

Αν και οι γνώμες περί τούτου διχάζονται, η εκδοχή του Μυρσιλίδη είναι μια ακόμη ένδειξη του κλίματος διαλλαγής που υπάρχει σε μια μερίδα τουλάχιστον της εκκλησίας. Από την άλλη πλευρά, στην συμπίεση των δύο εκφράσεων της ανθρώπινης αναζήτησης, της θρησκείας και της επιστήμης, δεν είναι μόνο η πρώτη που σε ορισμένες στιγμές παρουσιάζεται αδιάλλακτη. Όπως αναφέρει και ο γνωστός βιολόγος και συγγραφέας Δρ. R. Sheldrake[3], όπως η «κακή» θρησκεία είναι αλαζονική, δογματική και μη ανεκτική, το ίδιο παρατηρείται και στην «κακή» επιστήμη. Αλλά σε αντίθεση με τους θρησκευτικούς φονταμενταλιστές, οι επιστήμονες φονταμενταλιστές δεν αντιλαμβάνονται ότι οι απόψεις τους βασίζονται στην πίστη. Νομίζουν ότι γνωρίζουν την αλήθεια. Πιστεύουν ότι η επιστήμη ήδη έχει λύσει τις θεμελιώδεις ερωτήσεις και μόνο οι λεπτομέρειες χρειάζεται να διερευνηθούν.

Η προσπάθεια προσέγγισης του πολύπλευρου αυτού θέματος, θα πρέπει να γίνει αναλύοντας τα δεδομένα των πηγών με τρόπο που αποφεύγει τους τεχνητούς συμβιβασμούς και την σύγχυση των δύο υπερμεγεθών, της θρησκείας και της επιστήμης, αλλά και την αποσιώπηση των αληθινών προβλημάτων ή την παράβλεψη των διαφορών τους. Γιατί τελικά, όπως λέει και ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, η γνώση φέρνει πόνο, καθώς «εκείνος που συγκεντρώνει γνώση, συγκεντρώνει πόνο, διότι τη χαρά που του προσφέρει εκείνο που ανακάλυψε, του την αφαιρεί η λύπη για εκείνο το οποίο δεν γνωρίζει ακόμη». (PG 35, 481C – 484A)

[3] http://www.huffingtonpost.com/dr-rupert-sheldrake/why-bad-science-is-like-bad-religion_b_2200597.html